

INHOUD

VOORWOORD	v
BIBLIOGRAFIE	xxxv
INLEIDING	1
<hr/>	
HOOFDSTUK I. VOORWERP VAN HET FAMILIAAL VERMOGENSRECHT	3
HOOFDSTUK II. KENMERKEN, ONTWIKKELINGEN EN PERSPECTIEVEN VAN HET FAMILIAAL VERMOGENSRECHT	6
Afdeling I. Het familiaal vermogensrecht tussen partijautonomie en gebondenheid	7
Afdeling II. Het familiaal vermogensrecht tussen techniciteit en fundamentele beginselen	8
Afdeling III. De doorwerking van het familierecht	8
Afdeling IV. De doorwerking van het vermogensrecht	11
Afdeling V. Naar een europeanisatie van het familiaal vermogensrecht?	12
Afdeling VI. Ontwikkelingen in het Belgisch familiaal vermogensrecht	16
§ 1. Huwelijksvermogensrecht	16
§ 2. Samenwoningsvermogensrecht	17
§ 3. Schenkingen	18
§ 4. Erfrecht	18
DEEL I RELATIEVERMOGENSRECHT	21
<hr/>	
TITEL I HUWELIJKSVERMOGENSRECHT	23
HOOFDSTUK I. ALGEMEEN	23
Afdeling I. Begrip	23
Afdeling II. Enkele grondregels	24

HOOFDSTUK II. RECHTEN EN PLICHTEN VAN ECHTGENOTEN	26
Afdeling I. Algemeen	26
§ 1. Voorwerp	26
§ 2. Dwingend karakter	27
§ 3. Toepassingsgebied	28
Afdeling II. Handelingsbekwaamheid van de echtgenoten	29
Afdeling III. Verplichting tot hulp en bijdrage in de lasten van het huwelijk	30
§ 1. Algemeen	30
§ 2. Vordering tot onderhoudsuitkering en ontvangstmachtiging	32
Afdeling IV. Bescherming van de gezinswoning	33
§ 1. Algemeen	33
§ 2. Voorwerp van de bescherming	34
I. Voornaamste gezinswoning	35
II. Huisraad	36
§ 3. Duur van de bescherming	36
§ 4. Beschermingstechniek	38
I. Gezinswoning waarop een echtgenoot een zakelijk recht heeft	38
A. Beschikkingverbod zonder instemming van de andere echtgenoot	38
B. Instemming van de andere echtgenoot	39
II. Gehuurde gezinswoning	41
III. Huisraad	43
§ 5. Sancties	43
Afdeling V. Beroepsuitoefening	43
§ 1. Recht om een beroep uit te oefenen	43
§ 2. Verhaal door de mede-echtgenoot	44
§ 3. Sancties	44
Afdeling VI. Inning, besteding en bestuur van inkomsten	44
§ 1. Algemeen	45
§ 2. Inning	45
§ 3. Besteding	45
I. Bijdrage in de lasten van het huwelijk	46
II. Aanschaf van verantwoorde beroepsgoederen	46
III. Saldo	46
§ 4. Bestuur	46
§ 5. Sancties	47
Afdeling VII. Opening van een bankrekening	47
§ 1. Recht om een bankrekening te openen	47

§ 2. Bestuur	48
§ 3. Kennisgeving aan de echtgenoot	48
§ 4. Sancties	49
Afdeling VIII. Lastgeving tussen echtgenoten	49
§ 1. Beginsel	49
§ 2. Voorwerp en vorm van de lastgeving	50
§ 3. Herroepelijkheid	50
§ 4. Verantwoording	50
Afdeling IX. Rechterlijke machtiging en gerechtelijke indeplaatsstelling	51
§ 1. Rechterlijke machtiging	51
§ 2. Gerechtelijke indeplaatsstelling	51
§ 3. Ontvangstmachtiging	52
Afdeling X. Hoofdelijkheid inzake schulden voor de huishouding en de opvoeding van de kinderen	52
§ 1. Hoofdelijkheid voor huishoudelijke schulden	53
§ 2. Hoofdelijkheid voor schulden voor de opvoeding van de kinderen	54
§ 3. Buitensporige schulden	54
Afdeling XI. Dringende maatregelen	54
§ 1. Begrip en draagwijdte van de maatregelen	55
§ 2. Toepassingsvoorwaarden	56
§ 3. Keuze van de maatregelen	57
I. Algemene regel	57
II. Beperkingen	58
A. Geen maatregelen die tot de bevoegdheid van een andere rechter behoren	58
B. Geen maatregelen die strijdig zijn met het recht	58
§ 4. Soorten maatregelen	58
I. Afzonderlijke verblijfplaats en erfrecht	58
II. Roerende goederen	59
A. Verbod tot vervreemden en verpanden	59
B. Verplaatsingsverbod en toewijzing van het persoonlijk gebruik	59
C. Blokkering van bankkoffer, rekeningen en waardepapieren. Consignatie van geldsommen	60
D. Teruggave van vermogensbestanddelen	60
E. Schuldvorderingen. Verbod aan derden tot uitbetaling	60
F. Borgstelling	60
G. Publiciteit	61

H. Verzegeling	61
I. Boedelbeschrijving	61
J. Sekwester	62
III. Onroerende goederen	62
A. Verbod tot vervreemden en hypotheke­ren. Verkoopingen onder voorwaarde en uitbetaling van de prijs	62
B. Toewijzing van het gebruik	63
C. Publiciteit	64
IV. Beroepsuitoefening	64
V. Schuldenregeling	64
§ 5. Sancties	65
Afdeling XII. Nietigverklaring van rechtshandelingen	65
§ 1. Vernietigbare handelingen	65
I. Handelingen strijdig met artikel 215 oud BW	65
II. Handelingen strijdig met een verbod tot vervreemding of tot hypotheke­ring	66
III. Schenkingen die de gezinsbelangen in gevaar brengen	66
IV. Persoonlijke zekerheden die de gezinsbelangen in gevaar brengen	67
§ 2. Aard van de nietigheid	67
§ 3. Schadevergoeding	68
§ 4. Termijn	69
HOOFDSTUK III. WETTELIJK STELSEL	70
Afdeling I. Algemeen	70
§ 1. Aard en inwerkingtreding	70
§ 2. Kenmerken	71
Afdeling II. Kwalificatie van de vermogens	71
Afdeling III. Baten	72
§ 1. Baten van het eigen vermogen	73
I. Goederen eigen door hun oorsprong	73
A. Goederen verkregen vóór het huwelijk	74
B. Goederen verkregen om niet tijdens het stelsel	74
C. Bewijs	75
1. Tussen echtgenoten	75
2. Ten aanzien van derden	76
II. Goederen eigen door hun aard	77
A. Accessoria	78

1. Toebehoren van eigen goederen of rechten	78
2. Goederen aan een echtgenoot overgedragen door een verwant in de opgaande lijn	79
3. Aandeel door een echtgenoot verkregen in een goed waarvan hij reeds mede-eigenaar is	80
4. Goederen door zaakvervangng, belegging of wederbelegging van eigen goederen verkregen	81
a. Zaakvervangng	81
b. Belegging en wederbelegging	82
i. Onroerende (weder)belegging	82
ii. Roerende (weder)belegging	83
5. Individuele levensverzekeringen	83
B. Strikt persoonlijke goederen of rechten	87
1. Kleding en voorwerpen voor persoonlijk gebruik	87
2. Literaire, artistieke of industriële eigendomsrechten	87
3. Recht op herstel van persoonlijke lichamelijke of morele schade	88
4. Recht op een pensioen, lijfrente of soortgelijke uitkering, dat een van de echtgenoten alleen bezit	88
5. Lidmaatschapsrechten	89
6. Recht op beroepsgoederen	90
7. Recht op cliënteel	91
§ 2. Baten van het gemeenschappelijk vermogen	92
I. Specifieke gemeenschappelijke goederen	93
A. Inkomsten uit beroepsbezigheden	93
B. Vruchten, inkomsten en interesten van eigen goederen	94
C. Schenkingen en legaten aan beide echtgenoten	94
II. Restcategorie	95
Afdeling IV. Lasten	97
§ 1. Definitief passief (bijdrage)	98
I. Eigen schulden	98
A. Schulden eigen door hun oorsprong	98
B. Schulden eigen door hun aard	99
1. Schulden door een van de echtgenoten aangegaan in het uitsluitend belang van zijn eigen vermogen	99
2. Schulden ontstaan uit een persoonlijke of zakelijke zekerheid door een van de echtgenoten gesteld in een ander belang dan dat van het gemeenschappelijk vermogen	100

3. Schulden ingevolge verboden beroepen of verboden handelingen	101
4. Schulden ontstaan uit een strafrechtelijke veroordeling of uit een onrechtmatige daad door een van de echtgenoten begaan	101
II. Gemeenschappelijke schulden	102
A. Schulden aangegaan door beide echtgenoten, gezamenlijk of hoofdelijk	102
B. Schulden aangegaan door een van de echtgenoten ten behoeve van de huishouding en de opvoeding van de kinderen	102
C. Schulden door een van de echtgenoten aangegaan in het belang van het gemeenschappelijk vermogen	103
D. Schulden ten laste van giften die aan het gemeenschappelijk vermogen toekomen	103
E. Interesten van eigen schulden	104
F. Onderhoudsschulden jegens afstammelingen van een van de echtgenoten	104
G. Schulden waarvan niet bewezen is dat ze aan een van de echtgenoten eigen zijn ingevolge enige wetsbepaling	106
§ 2. Voorlopig passief (verbintenis)	106
I. Verhaalbaarheid van de eigen schulden	106
A. Algemene regel	106
B. Uitzondering: uitbreiding van het verhaalsrecht	108
1. Schulden eigen door hun oorsprong	108
2. Schulden uit een verboden beroep of handeling	109
3. Schulden uit een strafrechtelijke veroordeling of uit een onrechtmatige daad	110
4. Schulden aangegaan door beide echtgenoten in verschillende hoedanigheid	110
II. Verhaalbaarheid van de gemeenschappelijke schulden	111
A. Algemene regel	111
B. Uitzondering: beperking van de verhaalbaarheid	111
1. Schulden door een echtgenoot aangegaan ten behoeve van de huishouding en de opvoeding van de kinderen, wanneer zij lasten meebrengen die gelet op de bestaansmiddelen van het gezin buitensporig zijn	112
2. Interesten die een bijzaak vormen van de eigen schulden van een echtgenoot	112

3. Schulden door een echtgenoot aangegaan bij de uitoefening van zijn beroep	113
4. Onderhoudsschulden jegens afstammelingen van een echtgenoot	115
§ 3. Schulden tussen echtgenoten	115
Afdeling V. Bestuur	117
§ 1. Algemeen	118
§ 2. Bestuur van het gemeenschappelijk vermogen	119
I. Begrip en karakter van het bestuur	119
II. Gelijktijdig bestuur als algemene regel	120
A. Principe	120
B. Toepassingsgebied	120
C. Gevolgen	121
III. Eerste uitzondering: alleenbestuur	123
A. Principe	123
B. Toepassingsgebied	124
IV. Tweede uitzondering: gezamenlijk bestuur	124
A. Principe	124
B. Toepassingsgebied	125
1. Daden van beschikking in het kader van een gezamenlijke beroepsuitoefening	126
2. Bepaalde gewichtige handelingen	126
a. Verkrijging, vervreemding of bezwaring met zakelijke rechten van voor hypotheek vatbare goederen	126
b. Verkrijging, overdracht of inpandgeving van een handelszaak of een bedrijf	128
c. Afsluiting, vernieuwing of opzegging van huurovereenkomsten van langer dan negen jaar en het toestaan van een handelshuur- of pachtovereenkomst	128
d. Overdracht of inpandgeving van een hypothecaire schuldvordering	129
e. Ontvangst van de prijs van een vervreemd onroerend goed of van de terugbetaling van een hypothecaire schuldvordering en verlening van opheffing van een hypothecaire inschrijving	130
f. Aanvaarding of verwerping van legaten en schenkingen onder beding dat ze gemeenschappelijk zullen zijn	130

g.	Aangaan van leningen	131
h.	Aangaan van een consumentenkrediet	131
i.	Schenking van gemeenschapsgoederen	132
§ 3.	Bestuur van de eigen vermogens	132
§ 4.	Handhavings- en sanctieregeling	133
I.	Rechterlijke machtiging	133
A.	Toepassingsgebied	133
B.	Gevolgen	134
II.	Rechterlijk verbod	134
III.	Nietigverklaring en schadevergoeding	135
A.	Toepassingsgebied	135
B.	Aard van de nietigheid	136
C.	Schadevergoeding	137
D.	Termijn	137
IV.	Ontneming van bestuursbevoegdheden	137
A.	Toepassingsgebied	137
B.	Maatregel	138
V.	Gerechtelijke scheiding van goederen	139
Afdeling VI.	Ontbinding, vereffening en verdeling	139
§ 1.	Ontbinding	139
I.	Oorzaken	140
A.	Ontbinding door overlijden	140
B.	Ontbinding door echtscheiding door onderlinge toestemming	141
C.	Ontbinding door echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting	141
1.	Algemene regel	141
2.	Uitzondering bij feitelijke scheiding	142
D.	Ontbinding door scheiding van tafel en bed	144
E.	Gerechtelijke scheiding van goederen	144
1.	Begrip	145
2.	Grondvereisten	145
3.	Titularissen van de vordering	145
4.	Gevolgen	146
F.	Wijziging van het huwelijksvermogensstelsel	147
II.	Postcommunautaire onverdeeldheid	147
III.	Boedelbeschrijving	148
A.	Verplichting en vorm	149

B. Inhoud	149
C. Termijn	150
D. Sancties	150
§ 2. Vereffening-verdeling	151
I. Algemeen	151
A. Begrip en volgorde van de verrichtingen	151
B. Vereffeningprocedure	152
C. Rechten van de erfgenamen	153
II. Vereffening	153
A. Vergoedingsrekeningen	153
1. Begrip	154
2. Vergoedingsgevallen	155
a. Vergoeding verschuldigd aan het gemeenschappelijk vermogen	155
b. Vergoeding verschuldigd aan het eigen vermogen	156
3. Omvang van de vergoeding	157
4. Bewijs van de vergoeding	159
5. Saldering van de vergoedingsrekeningen	160
6. Interesten	161
B. Verrekening van de lasten	161
C. Verrekening van de vergoedingen	162
1. Vergoeding door een echtgenoot verschuldigd	162
2. Vergoeding aan een echtgenoot verschuldigd	163
3. Het gemeenschappelijk vermogen is tezelfdertijd schuldenaar en schuldeiser	164
III. Verdeling	165
A. Algemeen	165
B. Toewijzing van preferentiële goederen	166
1. Beginselen	166
2. Toewijzing bij overlijden	167
3. Toewijzing bij echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk, scheiding van tafel en bed of gerechtelijke scheiding van goederen	168
C. Heling	169
1. Begrip	169
2. Gevolgen	170
D. Kosten van vereffening en verdeling	171

HOOFDSTUK IV. CONVENTIONELE STELSLS	172
Afdeling I. Algemeen	172
Afdeling II. Gemeenschapsstelsels	174
§ 1. Algemene regels	175
§ 2. Bedingen tot uitbreiding van het gemeenschappelijk vermogen	177
I. Inbreng	177
A. Begrip	177
B. Voorwerp	178
C. Kwalificatie	179
D. Gevolgen	179
II. Algehele gemeenschap	181
A. Begrip	181
B. Samenstelling van de vermogens	181
§ 3. Bedingen tot afwijking van de wijze van vereffening of verdeling	182
I. Vooruitmaking	182
A. Begrip	182
B. Voorwerp	183
C. Kwalificatie	183
D. Gevolgen	184
II. Ongelijke verdeling en verblijving	185
A. Begrip	185
B. Voorwerp	186
C. Kwalificatie	186
D. Gevolgen	187
E. Bijzonder geval: de sterfhuisclausule	187
§ 4. Huwelijksvoordelen en niet-gemeenschappelijke kinderen	189
§ 5. Huwelijksvoordelen en overlevingsrechten	190
I. Begrip	190
II. Lot van de huwelijksvoordelen en overlevingsrechten bij de ontbinding van het stelsel	191
A. Overlijden	191
B. Echtscheiding en scheiding van tafel en bed	192
C. Gerechtelijke scheiding van goederen	192
D. Wijziging van het huwelijksvermogensstelsel	193
E. Faillissement	193
F. Erkenning van een in overspel verwekt kind	193
Afdeling III. Stelsels van scheiding van goederen	195

§ 1. Algemeen	196
§ 2. Zuivere scheiding van goederen	197
I. Activa	197
A. Twee vermogens	197
B. Onverdeeldheid	198
C. Bewijs	201
1. Bewijs van eigendom van een goed	201
a. Tussen echtgenoten	201
b. Ten aanzien van derden	201
c. Wettelijk vermoeden van onverdeelde eigendom	202
2. Bewijs van schuldvordering	202
II. Passiva	202
III. Bestuur	203
A. Principe	203
B. Beperkingen	203
1. Krachtens het primair stelsel	203
2. Krachtens andere wettelijke bepalingen	204
IV. Ontbinding, uitonverdeeldheidtredeing en verrekening	204
A. Ontbinding	204
B. Uitonverdeeldheidtredeing	205
C. Verrekening	206
§ 3. Gemodaliseerde scheiding van goederen	207
I. Algemeen	207
II. Scheiding van goederen met een beding van verrekening van aanwinsten	209
A. Algemeen	209
B. Aanvangsvermogen	210
1. Samenstelling	210
2. Waardering	211
3. Bewijs	212
C. Eindvermogen	212
1. Samenstelling	212
2. Waardering	213
D. Verrekenvordering	214
1. Vaststelling en omvang van de verrekenvordering	214
2. Modaliteiten	214
E. Informatieplicht	215

F. Uitstel van betaling en zekerheidsstelling	215
G. Vervroegde uitkering van de verrekenvordering	216
§ 4. Rechterlijke billijkheidscorrectie	216
I. Principe	216
II. Toepassingsvoorwaarden	217
III. Omvang van de vergoeding	218
HOOFDSTUK V. HUWELJKSOVEREENKOMST	219
Afdeling I. Begrip	219
Afdeling II. Geldigheidsvereisten	220
§ 1. Algemene vereisten van overeenkomsten	220
I. Toestemming	220
II. Bekwaamheid	220
A. Algemeen	220
B. Minderjarige	221
C. Beschermd meerderjarige	222
III. Oorzaak	222
IV. Voorwerp	222
§ 2. Vormvereisten	223
I. Notariële akte	223
II. Geen eenvoudige verwijzing naar een opgeheven wetgeving	223
Afdeling III. Inwerkingtreding	224
§ 1. Principe	224
§ 2. Verval van de huwelijksovereenkomst	224
§ 3. Huwelijksvermogensstelsel op termijn of onder voorwaarde	224
Afdeling IV. Publiciteit van de huwelijksovereenkomst	225
Afdeling V. Interpretatie van de huwelijksovereenkomst	226
Afdeling VI. Nietigheid van de huwelijksovereenkomst	227
HOOFDSTUK VI. WIJZIGING VAN HET HUWELJKSVERMOGENSSTELSEL	228
Afdeling I. Wijziging vóór het huwelijk	228
Afdeling II. Wijziging tijdens het huwelijk	228
§ 1. Bestendigheid van de huwelijksvoorwaarden	228
§ 2. Grondvereisten	229
I. Akkoord van de echtgenoten	229
II. Geen strijdigheid met dwingende regels	229
§ 3. Vormvereisten en procedure	230

§ 4. Publiciteit	231
§ 5. Gevolgen	232
HOOFDSTUK VII. OVERGANGSRECHT	233
Afdeling I. Wet van 14 juli 1976	233
§ 1. Algemeen	233
§ 2. Rechten en plichten van echtgenoten	233
§ 3. Algemene bepalingen in verband met huwelijksvermogensstelsels	233
§ 4. Secundair huwelijksvermogensstelsel	234
I. Echtgenoten gehuwd vóór 28 september 1976 zonder huwelijksvereenkomst of onder het toenmalige wettelijk stelsel van gemeenschap van roerende goederen en aanwinsten	234
II. Echtgenoten gehuwd vóór 28 september 1976 onder de algehele gemeenschap van goederen, de gemeenschap van aanwinsten, de scheiding van goederen met gemeenschap van aanwinsten of het dotaal stelsel met gemeenschap van aanwinsten	235
III. Echtgenoten gehuwd vóór 28 september 1976 onder het stelsel van zuivere scheiding van goederen	236
Afdeling II. Wet van 18 juli 2008	236
Afdeling III. Wet van 22 juli 2018	236
§ 1. Algemeen	236
§ 2. Wijziging van artikel 299	237
§ 3. Wijziging inzake huwelijksvermogensstelsels	237
I. Echtgenoten gehuwd vanaf 1 september 2018 en reeds gehuwde echtgenoten die vanaf deze datum overgaan tot een wijziging van hun huwelijksvermogensstelsel die de ontbinding ervan tot gevolg heeft	237
II. Echtgenoten gehuwd vóór 1 september 2018 en van wie het huwelijksvermogensstelsel nog niet ontbonden was op 1 september 2018	237
III. Echtgenoten gehuwd vóór 1 september 2018 en van wie het huwelijksvermogensstelsel ontbonden was op 1 september 2018	238
IV. Echtgenoten gehuwd vóór 1 september 2018 en van wie het huwelijksvermogensstelsel wordt ontbonden na 1 september 2018, maar met ingang vóór 1 september 2018 naar aanleiding van een vordering tot gerechtelijke scheiding van goederen,	

een vordering tot echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting of op grond van onderlinge toestemming	239
§ 4. Opheffing van artikel 1595 oud BW	239
Afdeling IV. Wet van 19 januari 2022	239
TITEL II SAMENWONINGSVERMOGENSRECHT	240
HOOFDSTUK I. WETTELIJKE SAMENWONING	240
Afdeling I. Uitwerking van een vermogensrechtelijk statuut	241
Afdeling II. Rechten en plichten van wettelijk samenwonende partners	242
§ 1. Algemeen	242
§ 2. Bescherming van de gezinswoning	243
§ 3. Bijdrage in de lasten van het samenleven	244
§ 4. Hoofdelijke aansprakelijkheid	245
§ 5. Dringende maatregelen	246
Afdeling III. Secundair stelsel	247
§ 1. Gemeenrechtelijke regeling	247
I. Aanvullend recht	247
II. Scheiding van goederen	247
III. Vereffening van de onverdeeldheid	248
§ 2. Conventionele regeling	249
I. Algemeen	249
II. Bekwaamheid	249
III. Vorm	250
IV. Inhoud	250
V. Publiciteit	251
§ 3. Bijzondere regelingen	251
I. Verblijvingsbedingen	252
II. Andere constructies	255
HOOFDSTUK II. FEITELIJKE SAMENWONING	256
 DEEL II SCHENKINGEN	 259
<hr/>	
HOOFDSTUK I. BEGRIP EN CONSTITUTIEVE BESTANDDELEN	261
Afdeling I. Begrip	261

Afdeling II. Constitutieve bestanddelen	262
§ 1. Verarming en verrijking	262
I. Algemeen	262
II. Dadelijke verarming en verrijking	263
III. Onherroepelijke verarming en verrijking	263
§ 2. <i>Animus donandi</i>	264
HOOFDSTUK II. GRONDVEREISTEN	266
Afdeling I. Algemeen	266
Afdeling II. Toestemming	266
§ 1. Gezondheid van geest	267
I. Begrip	267
II. Bewijs	267
A. Algemeen	267
B. Bewijsmiddelen	268
1. Vermoedens	268
2. Getuigen	269
3. Medische getuigschriften	269
§ 2. Wilsgebreken	269
I. Dwaling	269
II. Bedrog	270
III. Geweld	270
§ 3. Sanctie	270
Afdeling III. Bekwaamheid	271
§ 1. Algemeen	271
§ 2. Bekwaamheid tot beschikken	272
I. Minderjarige	272
II. Beschermd meerderjarige	272
§ 3. Bekwaamheid tot ontvangen	273
I. Bestaan op het ogenblik van de schenking	273
II. Bepaald persoon	274
III. Vertegenwoordiging	275
A. Minderjarige onder ouderlijk gezag	275
B. Minderjarige onder voogdij	275
C. Ontvoogde minderjarige	276
D. Aanvaarding door een ascendent	276
E. Beschermd meerderjarige	276

§ 4. Bijzondere onbekwaamheden om te schenken en schenkingen te ontvangen	276
I. Onbekwaamheid van de pupil om aan zijn voogd te schenken	277
II. Onbekwaamheid van de bewindvoerder en eenieder die een gerechtelijk mandaat uitoefent	277
III. Onbekwaamheid van artsen en zorgverstrekkers	278
§ 5. Technieken gebruikt om de onbekwaamheden tot ontvangen te omzeilen	280
Afdeling IV. Voorwerp	281
Afdeling V. Oorzaak	282
§ 1. Algemeen	283
§ 2. Valse oorzaak	283
§ 3. Ongeoorloofde oorzaak	284
§ 4. Verdwenen oorzaak	284
Afdeling VI. Modaliteiten	286
§ 1. Tijdsbepaling	287
§ 2. Voorwaarde	287
I. Opschortende en ontbindende voorwaarde	287
A. Opschortende voorwaarde	287
B. Ontbindende voorwaarde	288
II. Onmogelijke of ongeoorloofde voorwaarde	289
A. Onmogelijke voorwaarde	289
B. Ongeoorloofde voorwaarde	290
III. Potestatieve voorwaarde	291
§ 3. Last	292
HOOFDSTUK III. SCHENKINGSVORMEN	293
Afdeling I. Notariële schenking	293
§ 1. Algemene regel	293
§ 2. Toepassingsgebied	294
§ 3. Overzicht van de vormvereisten	294
I. Notariële akte	294
II. Aanvaarding en kennisgeving	295
III. Schenking van roerende goederen	296
§ 4. Sanctie	296
I. Tijdens het leven van de schenker	296
II. Na het overlijden van de schenker	297
III. Gevolgen	297

Afdeling II. Handgift	298
§ 1. Begrip	298
§ 2. Geldigheidsvereisten	299
I. <i>Traditio</i>	299
A. Begrip	299
B. Voorwerp	300
II. <i>Animus donandi</i>	301
III. Aanvaarding	302
IV. <i>Traditio</i> en aanvaarding tijdens het leven van beide partijen	302
§ 3. Modaliteiten	302
§ 4. Bewijs	303
Afdeling III. Vermomde schenking	304
§ 1. Begrip	304
§ 2. Geldigheidsvereisten	304
I. Noodzaak van veinzing	304
II. Vorm- en grondvereisten van de geveinsde handeling	305
III. Grondvereisten van schenkingen	305
§ 3. Bewijs	305
§ 4. Sanctie	306
Afdeling IV. Onrechtstreekse schenking	307
§ 1. Begrip	307
§ 2. Geldigheidsvereisten	307
I. Rechtshandeling met een neutraal en definitief karakter	307
II. Rechtshandeling met een autonoom karakter	308
III. Grondvereisten van schenkingen	308
§ 3. Bewijs	308
§ 4. Toepassingen	309
I. Kwijtschelding van een schuld	309
II. Betaling van andermans schuld	309
III. Beding ten behoeve van een derde	309
IV. Overschrijving van rekening naar rekening	310
HOOFDSTUK IV. GEVOLGEN	311
Afdeling I. Overdracht van eigendom	311
§ 1. Tussen partijen	311
§ 2. Tegenover derden	311
Afdeling II. Plichten van de schenker	312

§ 1. Levering	312
§ 2. Vrijwaring	312
Afdeling III. Plichten van de begiftigde	313
§ 1. Algemeen	313
§ 2. Dankbaarheid	313
§ 3. Contractkosten	313
§ 4. Uitvoering van de aan de schenking verbonden lasten	314
 HOOFDSTUK V. ONTBINDING EN HERROEPING VAN DE SCHENKING	 315
Afdeling I. Algemeen	315
Afdeling II. Ontbinding wegens niet-uitvoering van de last	315
§ 1. Begrip	315
§ 2. Vordering tot ontbinding	316
§ 3. Procedure	317
§ 4. Gevolgen	318
Afdeling III. Herroeping wegens ondankbaarheid	318
§ 1. Begrip	318
§ 2. Vordering tot herroeping	320
§ 3. Procedure. Rol van de rechter	321
§ 4. Gevolgen	321
 HOOFDSTUK VI. SCHENKING TUSSEN ECHTGENOTEN	 322
Afdeling I. Algemene beginselen	322
Afdeling II. Herroepelijkheid <i>ad nutum</i>	324
§ 1. Regel	324
§ 2. Uitoefening	325
§ 3. Gevolgen	325
 DEEL III ERFRECHT	 327
 HOOFDSTUK I. ALGEMENE SITUERING VAN HET ERFRECHT	 329
Afdeling I. Grondslag van het erfrecht	329
Afdeling II. Voorwerp van het erfrecht	330
Afdeling III. Wijzen van erfopvolging	332
 HOOFDSTUK II. OPENVALLEN VAN DE NALATENSCHAP	 333

Afdeling I. De nalatenschap valt open door de dood	333
Afdeling II. Vermisten	333
Afdeling III. Afwezigheid	334
Afdeling IV. Tijdstip	335
Afdeling V. Plaats	335
Afdeling VI. Formaliteiten	336
HOOFDSTUK III. VOORWAARDEN VEREIST OM TE ERVEN	338
Afdeling I. Bestaan bij het overvallen van de nalatenschap	339
§ 1. De erfgerechtigde moet in leven zijn	339
I. Levend en levensvatbaar	339
II. Ten minste verwekt	339
§ 2. De erfgerechtigde mag nog niet overleden zijn	340
I. Vermisten	340
II. Afwezigen	340
III. Commoriënten	341
Afdeling II. Niet onwaardig zijn	341
§ 1. Algemene gronden van onwaardigheid	342
I. Limitatieve opsomming	342
A. Feiten die van rechtswege aanleiding geven tot erfrechtelijke onwaardigheid	342
B. Feiten die niet van rechtswege aanleiding geven tot erfrechtelijke onwaardigheid	343
II. Gevolgen	344
A. Voor de erfrechtelijk onwaardige	344
B. Voor de erfgenamen van de erfrechtelijk onwaardige	345
C. Voor de derden-verkrijgers	345
§ 2. Bijzondere gronden van onwaardigheid	345
I. Artikel 33, 5° Jeugdbeschermingswet	345
II. Artikelen 4.22 en 4.23	346
HOOFDSTUK IV. DEVOLUTIE VAN DE NALATENSCHAP	347
Afdeling I. Wettelijke devolutie	347
§ 1. Erfrecht van de langstlevende echtgenoot	347
I. De langstlevende echtgenoot is een volwaardig erfgenaam	348
II. Voorwaarden	349
III. Erfrechtelijk aandeel	350

A. De langstlevende echtgenoot komt op samen met afstammelingen van de erflater	350
B. De langstlevende echtgenoot komt op samen met verwanten in de opgaande lijn of nauwe zijverwanten van de erflater	353
C. De langstlevende echtgenoot komt alleen op	354
IV. Omzetting van het vruchtgebruik en afkoop van de blote eigendom	355
A. Begrip en modaliteiten	355
B. Kenmerken	357
1. Persoonlijk recht	357
2. Niet van openbare orde	358
3. Deelbaar recht	359
4. Preferentiële goederen	359
C. Titularissen van het omzettingsrecht	359
1. Samenloop van de langstlevende echtgenoot met gemeenschappelijke afstammelingen	359
2. Samenloop van de langstlevende echtgenoot met niet-gemeenschappelijke afstammelingen	360
3. Samenloop van de langstlevende echtgenoot met andere erfgenamen dan afstammelingen	360
4. Bijzonder geval: de goederen onderworpen aan het recht van wettelijke terugkeer	361
D. Voorwerp van het omzettingsrecht	361
E. Waardering van het vruchtgebruik	362
F. Procedure	363
1. Minnelijke omzetting	363
2. Gerechtelijke omzetting	363
G. Gevolgen	366
§ 2. Erfrecht van de langstlevende wettelijk samenwonende partner	366
I. De langstlevende wettelijk samenwonende partner is een volwaardige, maar anomale erfgenaam	367
II. Voorwaarden	368
III. Erfrechtelijk aandeel	368
IV. Omzetting van het vruchtgebruik	370
§ 3. Rechten van de erfgerechtigde verwanten	371
I. Verwantschap	371
II. Basisbegrippen	372
A. Orde	372

B. Graad	372
C. Lijn	373
III. Toebedelingscriteria tussen de verwanten	374
A. Verschillende erfrechtelijke orden	374
1. Orde van de afstammelingen	374
2. Orde van de nauwe zijverwanten en de ouders	374
3. Orde van de ascendenten	375
4. Orde van de gewone zijverwanten	375
B. Kloving	375
C. Plaatsvervulling	375
1. Begrip	375
2. Techniek	376
IV. Toebedeling binnen de erfrechtelijke orden	378
A. Binnen de orde van de afstammelingen	378
B. Binnen de orde van de nauwe zijverwanten en de ouders	380
1. Nauwe zijverwanten, eventueel samen met de ouders	380
2. Rechten van de nauwe zijverwanten onderling	381
C. Binnen de orde van de ascendenten	382
1. Eerste hypothese: ascendenten in beide lijnen	383
2. Tweede hypothese: ascendenten in één lijn	383
D. Binnen de orde van de gewone zijverwanten	386
§ 4. Adoptie	387
I. Volle adoptie	387
A. Erfaanspraken van het ten volle geadopteerde kind en van zijn afstammelingen	387
B. Erfaanspraken in de nalatenschap van het ten volle geadopteerde kind	388
II. Gewone adoptie	389
A. Erfaanspraken van het geadopteerde kind en van zijn afstammelingen	389
B. Erfaanspraken in de nalatenschap van het geadopteerde kind	389
§ 5. Wettelijke terugkeer	390
I. Wettelijke terugkeer ten voordele van ascendenten	390
A. Begrip	390
B. Voorwaarden	391
II. Wettelijke terugkeer na gewone adoptie	392

III. Wettelijke terugkeer en erfrecht van de langstlevende echtgenoot en wettelijk samenwonende	392
§ 6. Rechten van de Staat	393
I. Beginsel	393
II. Formaliteiten	393
III. Erfloze nalatenschap en OCMW	394
Afdeling II. Testamentaire devolutie	394
§ 1. Erfrecht, reserve en testeervrijheid	394
§ 2. Definitie en kenmerken	394
I. Akte	395
II. Waarbij de testator	395
III. Voor de tijd dat hij niet meer in leven zal zijn	396
IV. Beschikt	396
V. Over het geheel of een deel van zijn goederen	397
VI. Die hij steeds kan herroepen	397
§ 3. Grondvereisten	398
I. Toestemming	398
A. Gezondheid van geest	398
B. Wilsgebreken	400
1. Dwaling	400
2. Bedrog	400
3. Geweld	401
II. Bekwaamheid	401
A. Algemeen	401
1. Beginselen	401
2. Tijdstip van bekwaamheid	402
B. Bekwaamheid tot beschikken	402
1. Minderjarige	402
2. Beschermd meerderjarige	403
C. Bekwaamheid tot ontvangen	403
1. Bestaan	403
2. Bepaalbaar	404
3. Vertegenwoordiging	404
III. Voorwerp	404
A. Legaten	405
1. Soorten legaten	405
a. Algemeen legaat	406

b. Legaat onder algemene titel	407
c. Bijzonder legaat	408
2. Gevolgen van het onderscheid	408
a. Erfkeuze	408
b. Saisine	409
c. Genot van de vruchten	409
d. Verdeling	410
e. Gehoudenheid tot de schulden en de lasten van de nalatenschap	410
f. Heling	411
3. Voorwerp van de legaten	411
a. Bepaald of bepaalbaar voorwerp	411
b. Goederen in de handel	412
c. Goederen die toebehoren aan de testator	412
4. Bijzondere gevallen	413
a. Legaat van een schuldvordering	413
b. Legaat van een schuld	413
c. Legaat met bewaarplicht ten voordele van derden	413
B. Onterving	414
C. Extrapatrimoniale beschikkingen	415
IV. Oorzaak	416
V. Modaliteiten	417
A. Termijn	417
B. Voorwaarde	418
C. Last	419
§ 4. Testamentsvormen	420
I. Algemeen	420
II. Notarieel testament	421
A. Begrip. Voor- en nadelen	421
B. Bewerkingen	422
1. Uitdrukking van de wil	422
2. Voorlezing van het testament en bevestiging door de testator	422
3. Ondertekening	422
4. Melding van de verrichte formaliteiten	423
C. Bewijskracht	423
III. Eigenhandig testament	424
A. Begrip. Voor- en nadelen	424

B. Vormvereisten	425
1. Geheel met de hand van de testator geschreven	425
2. Gedagtekend door de testator	426
3. Door de testator ondertekend	428
C. Bewijskracht	429
IV. Internationaal testament	430
V. Bijzondere testamenten	430
§ 5. Publiciteit	431
§ 6. Interpretatie van testamenten	432
I. Algemeen	432
A. Vereiste van onduidelijkheid	432
B. Bewijskracht van de akte	433
II. Algemene interpretatieregels van het verbintenissenrecht	434
A. Artikel 5.64	434
B. Artikel 5.65	434
C. Artikel 5.66	435
III. Specifieke interpretatieregels	435
§ 7. Nietigheid, herroeping en verval	435
I. Begrippen	436
II. Nietigheid	436
III. Herroeping	437
A. Herroeping door de testator	437
1. Uitdrukkelijke herroeping	438
2. Stilzwijgende herroeping	438
B. Gerechtelijke herroeping	439
IV. Ontbinding	441
V. Verval	441
A. Vooroverlijden van de legataris	441
B. Overlijden van de legataris vóór de vervulling van de voorwaarde	441
C. Tenietgaan van de gelegateerde zaak	442
D. Verwerping door de legataris	442
E. Onbekwaamheid van de legataris	442
F. Verdwijning van de oorzaak	443
V. Gevolgen	443
§ 8. Formaliteiten bij de uitvoering	443
Afdeling III. Erfovereenkomsten	444

§ 1. Toepassingsgebied	445
I. Algemeen beginsel	445
II. Toegelaten erfovereenkomsten	445
A. Globale erfovereenkomsten	446
1. Begrip	446
2. Gevolgen van de toestemming	447
3. Rechten van de echtgenoot van de beschikker	447
4. Later opdagende erfgenamen	448
B. Punctuele erfovereenkomsten	448
III. Verboden erfovereenkomsten	449
§ 2. Bekwaamheid	450
I. Algemeen	450
II. Minderjarige	450
III. Beschermd meerderjarige	450
§ 3. Vormvereisten	452
§ 4. Gevolgen	453
§ 5. Herroeping	453
§ 6. Sanctie	454
§ 7. Publiciteit	454
HOOFDSTUK V. RESERVE	456
Afdeling I. Begrip	456
Afdeling II. Kenmerken	457
§ 1. De reserve is een <i>pars bonorum</i>	457
§ 2. De reserve: van openbare orde naar dwingend recht	457
§ 3. De reserve is een eigen en individueel recht	458
Afdeling III. Titularissen van de reserve	458
§ 1. Afstammelingen	459
§ 2. Langstlevende echtgenoot	460
I. Abstracte reserve	461
II. Concrete reserve	463
III. Onterving bij feitelijke scheiding	464
A. Onterving op initiatief van de erflater	464
B. Onterving bij vonnis	464
IV. Onterving bij echtscheidingsprocedure door onderlinge toestemming	465
V. Onterving wegens vaststelling van een overspelige afstamming	466
VI. Onterving op grond van artikel 2.3.2	466

Afdeling IV. Bescherming van de reserve	467
§ 1. Algemeen	467
§ 2. Samenstelling van de rekenboedel	468
I. Bestaande goederen	469
II. Aftrek van de schulden	469
A. Omschrijving	469
B. Lasten	469
III. Toevoeging van schenkingen	469
A. Omschrijving	469
B. Waardering	471
1. Algemene regel: waarde op de dag van de schenking, mits indexering	471
2. Uitzondering: waarde op de dag waarop de begiftigde het beschikkingsrecht over de volle eigendom van het geschonken goed verkrijgt	471
C. Huwelijksvoordelen	473
§ 3. Aanrekening van giften op het beschikbaar deel	473
I. Principe	473
II. Volgorde van aanrekening	474
§ 4. Inkorting	475
I. Vordering tot inkorting	475
A. Principe	475
B. Kenmerken van de vordering tot inkorting	475
1. Persoonlijke vordering eigen aan de reservataire erfgenamen	475
2. De reservataire erfgenaam kan afstand doen van de vordering tot inkorting	476
3. De vordering tot inkorting is individueel en deelbaar	477
4. De vordering tot inkorting is in beginsel een vordering in geld	477
II. Volgorde van inkorting	478
A. Legaten	478
B. Schenkingen	479
III. Wijze van inkorting	480
A. Regel: in waarde	480
B. Uitzonderingen	481
1. Legaat aan een niet-erfgenaam	481
2. Concrete reserve	481
3. Op vraag van de begiftigde zelf	482

HOOFDSTUK VI. OVERGANG VAN DE NALATENSCHAP	483
Afdeling I. Saisine	483
§ 1. Begrip	483
§ 2. Titularissen	484
Afdeling II. Eigendomsovergang	484
§ 1. Erfkeuze	485
§ 2. Zuivere aanvaarding	486
§ 3. Aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving	486
§ 4. Verwerping	487
HOOFDSTUK VII. VEREFFENING-VERDELING VAN DE NALATENSCHAP	488
Afdeling I. Vordering tot verdeling	488
Afdeling II. Samenstelling van de nalatenschapsboedel	490
§ 1. Actief	490
I. Bestaande goederen	490
II. Inbreng	491
A. Inbreng van giften	491
1. Begrip	491
2. Aard	492
3. Personen die tot inbreng gehouden zijn	492
a. Erfgenaam zijn	492
b. Begiftigde zijn	494
4. Personen die de inbreng kunnen vorderen	495
5. Aan inbreng onderworpen giften	496
a. Giften als voorschot op erfdeel	496
b. Vrijstelling van inbreng	496
6. Wijze van inbreng	498
a. Algemene regel: inbreng in waarde	498
i. Waardering	498
ii. Door mindere ontvangst of door betaling van de waarde	500
b. Uitzondering: inbreng <i>in natura</i>	500
B. Inbreng van schulden	501
§ 2. Passief	501
I. Schulden van de erflater	501
II. Schulden ontstaan na het openvallen van de nalatenschap	502
Afdeling III. Verdeling	502

§ 1. Actief	502
I. Principiële verdeling <i>in natura</i>	502
II. Uitzonderingen op de verdeling <i>in natura</i>	503
A. Algemeen	503
B. Uitzonderingen op de principiële verdeling <i>in natura</i>	504
1. Erfgenamen van wie banden met de erflater niet zijn vastgesteld en die hun rechten niet tijdig hebben opgeëist	504
2. Kleine nalatenschappen	505
3. Landbouwbedrijven	506
4. Ouderlijke boedelverdeling	507
5. Begrip	508
6. Betwistingsgronden	508
a. Vernietiging wegens overslaan van een kind	508
b. Aanvulling van de verdeling wegens benadeling	509
c. Vordering tot inkorting	509
C. Dubbele akte	509
1. Begrip	510
2. Voor- en nadelen in vergelijking met de ouderlijke boedelverdeling	510
III. Heling	511
§ 2. Passief	513
§ 3. Gevolgen	515
I. Declaratief karakter	515
II. Vrijwaring van de kavels	516
§ 4. Vernietiging	516
§ 5. Aanvulling van de verdeling	517
 HOOFDSTUK VIII. OVERGANGSRECHT	 518
Afdeling I. Algemeen	518
Afdeling II. Wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek	518
§ 1. Principe	518
§ 2. Uitzonderingen	518
Afdeling III. Wijziging van de Verzekeringwet	520